

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหูแร่ จังหวัดสงขลา

The Effects of Using a Guidance Activities Package on Desirable Attribute of Sufficiency Living of Mathayom Suksa I Students at Wat Hu-rae School in Songkhla Province

พรรณพิศ จันทสุวรรณ¹ นิธิพัฒน์ เมฆขจร²

Panpich Jantasuan¹ Nitipat Mekkhachorn²

¹นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ (1) เปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว (2) เปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ และ(3) เปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองกับระยะติดตามผล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหูแร่ จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านอยู่อย่างพอเพียง (2) กิจกรรมแนะแนวปกติ และ (3) แบบวัดคุณลักษณะด้านอยู่อย่างพอเพียง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว (2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่ากลุ่มควบคุม และ(3) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวหลังการทดลองและระยะติดตามผล มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอยู่อย่างพอเพียง มัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to (1) compare the results of developing the desirable attribute of sufficiency living of the experimental group students before and after using a guidance activities package to develop the desirable attribute; (2) compare the effects of developing the desirable attribute of sufficiency living of the experimental group students who used the guidance activities package and that of the control group students who used conventional guidance activities; and (3) compare the effects of developing the desirable attribute of sufficiency living of the experimental group students at the completion of the experiment and during the follow up period. The research sample consisted of 30 randomly selected Mathayom Suksa I students of Wat Hu-rae School in Songkhla province. Then, they were randomly divided into two groups of 15 students each. The employed research instruments comprised (1) a guidance activities package to develop the desirable attribute of sufficiency living; (2) conventional guidance activities; and (3) a scale to assess the desirable attribute of sufficiency living. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test. Research findings showed that (1) the post-experiment desirable attribute of sufficiency living of Mathayom Suksa I students of Wat Hu-rae School, who used the guidance activities package to develop the desirable attribute of sufficiency living, was significantly higher than the pre-experiment counterpart attribute ; (2) the desirable attribute of sufficiency living of the experimental group students who used the guidance activities package was significantly higher than the counterpart attribute of the control group students ; and (3) no significant difference was found between the desirable attribute of sufficiency living of the experimental group students at the completion of the experiment with their counterpart attribute during the follow up period.

Keywords: Guidance activities package, Desirable attribute, Sufficiency living, Mathayom Suksa

บทนำ

ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561) กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยกำหนดเป้าหมาย ภายในปี 2561 ให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งในส่วนของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นแต่ละช่วงวัย คือ นักเรียนทุกคน มีความสามารถ มีทักษะ และมีคุณลักษณะตามจุดเน้นและช่วงวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ,น.22) และกำหนดสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ เมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาไปแล้ว จะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) ความมุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดต้องได้รับการพัฒนา นักเรียนผ่านการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน ปฏิบัติและพัฒนานักเรียนให้ตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวนักเรียน

ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า
การใช้ชีวิตของนักเรียนทั้งภายในและนอกสถานศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากร สิ่งของเครื่องใช้ใน
โรงเรียน โต๊ะ เก้าอี้ น้ำ ไฟฟ้า ของใช้ส่วนรวมและของใช้ส่วนตัว อุปกรณ์การเรียน และการใช้เงิน ยังมีนิสัย
ฟุ่มเฟือยใช้ของไม่ประหยัด การซื้อของใช้ ของกิน และของจำเป็นส่วนตัว มีนักเรียนจำนวนมากยังเป็นคนที่ซื้อ
ของเกินความจำเป็น ไม่ระมัดระวังในการใช้จ่ายเงิน และใช้ทรัพยากรสิ้น ไม่มีวินัยในการใช้ การจ่าย มีการบริโภค
นิยม หากปล่อยให้ให้นักเรียนใช้ชีวิตตามสบาย เป็นผู้บริโภคที่ไม่รู้จักความพอเพียง และบริโภควัตถุนิยม จนเป็น
นิสัยที่คุ้นชิน อาจทำให้เกิดปัญหาในภายหน้าถึงขั้นอาจส่งผลให้นักเรียนทำความผิด นอกรีต ลักขโมย ทูจริต จีบส้น
เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น เหล่านี้อาจเป็นปัญหาที่ตามมาทั้งต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคมได้

ภาพสะท้อนจากเรื่องสั้น รางวัลวรรณกรรมรามคำแหง ประจำปี 2554 (นภสมน นิจรัตน์, 2554, น.8)
พบว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาด้านค่านิยมร้อยละ 50 มีปัญหาด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ร้อยละ 20 มีปัญหา
พฤติกรรมรุนแรงร้อยละ 10 มีปัญหาการพนันร้อยละ 10 และมีปัญหาหาเสพติดร้อยละ 10 จาก สภาพปัญหา
ของสังคมไทยปัจจุบันพบว่าปัญหามากที่สุดเกิดจากวัยรุ่นไทยมีปัญหา ซึ่งส่งผลให้เป็นที่มาของการกระทำ
การปฏิบัติ และการดำเนินชีวิต ที่เป็นปัญหาจากประชากรและนักเรียนส่วนใหญ่มุ่งแสวงหาความสุข เพื่อให้
ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ เห็นความสำคัญของวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ส่งผลให้เกิดปัญหาทาง
จิตใจ พยายามสนองความต้องการทางวัตถุ อาจจะทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ เกิดความโลภถึงขั้นการทำผิด ทูจริต จีบส้น
ลักขโมย คดโกงแก่งแย่ง เอารัดเอาเปรียบ โดยมีขอบต่อหน้าที่การทำงานและการดำรงชีวิตซึ่งเป็นที่มาของปัญหา
ต่างๆ ส่งผลถึงคนใกล้ชิดอาจได้รับผลกระทบและได้รับความเดือดร้อนไปด้วย สาเหตุสำคัญเนื่องจากไม่รู้จักความ
พอเพียง เพื่อพัฒนานักเรียนป้องกันปัญหาและแก้ปัญหา การให้นักเรียนเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่
ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปสู่หลักการพัฒนาคุณภาพและ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านอยู่อย่างพอเพียง ตามสภาพความสำคัญของการจัดการศึกษา และความสำคัญ
ของการแนะแนว ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปรับ
สภาพ ปรับปรุง และพัฒนาแนวปฏิบัติ ตามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ของนักเรียน
ให้สามารถใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง พอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม สามารถใช้ทรัพยากรของตนเอง
และของส่วนรวม อย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษา ดูแลอย่างดี มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง
ของสังคม และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขบนความพอเพียง จึงได้พัฒนานักเรียนด้วยชุดกิจกรรมแนะ
แนว เพราะชุดกิจกรรมแนะแนว เป็นชุดกิจกรรมที่มีมวลประสบการณ์ ข้อความรู้ ที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการ
พัฒนานักเรียนและผู้รับบริการ ได้ ด้วยกระบวนการและเครื่องมือที่มีระบบ มีขั้นตอน ชี้แจงการใช้ไว้อย่างชัดเจน และมี
รูปแบบที่หลากหลาย สามารถพัฒนานักเรียนด้านต่างๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อันเป็นประโยชน์ในการจัดทักษะชีวิต

จัดประสบการณ์ ด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เพื่อให้ นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตรงตาม
เป้าหมาย สภาพปัญหา ความต้องการ วัตถุประสงค์ วัสดุภาวะ ศักยภาพและความสนใจ ตามสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล
ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่าง
พอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหูแร่ จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนกลุ่มทดลอง
ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนกลุ่มทดลอง
ที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนกลุ่มทดลอง
หลังการทดลองกับระยะติดตามผล

สมมุติฐานการวิจัย

1. ภายหลังกการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่าง
พอเพียงสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
2. ภายหลังกทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ
3. ภายหลังกทดลองและระยะติดตามผล นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่าง
พอเพียงไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหูแร่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 44 คน
2. ขอบเขตด้านตัวแปร
  - 2.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง
  - 2.2 ชุดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วยชุดกิจกรรม จำนวน 10 กิจกรรม เพื่อพัฒนา ประเด็นที่
ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) การใช้ทรัพย์สินของตน ด้านเงิน สิ่งของ เครื่องใช้อย่างประหยัดคุ้มค่า และเก็บรักษา
อย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม 2) การใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่าง
ดี 3) การปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล 4) ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน
พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด 5) วางแผนการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของ

ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และ 6) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง ชุดกิจกรรมแนะแนวตามรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) ที่ประกอบด้วย 10 กิจกรรม 1) ก้าวแรกของความพอเพียง 2) ต้นแบบของการประหยัด (หลอดยาสีฟันของพ่อหลวง) 3) การใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด 4) คนประหยัด 5) ต้นแบบของความพอเพียง (รองเท้าของพ่อ) 6) คนพอเพียง (บัญชีรับ-จ่าย) 7) ให้ภัยคืออะไร 8) สารสนเทศสู่เป้าหมายชีวิต 9) ปรับตัวดีชีวิตมีสุข 10) ปัจฉินิเทศ โดยมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 4 ขั้นตอน ด้วยวงจรการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) ขั้นที่ 2 ขั้นการสะท้อนกลับการเรียนรู้ (Reflecting) ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) และขั้นที่ 4 ขั้นการคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying)

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนในด้านอยู่อย่างพอเพียง มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวดี สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บนความพอเพียง ในที่นี้วัดโดยใช้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ประชากรที่ใช้ในการทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนวัดหูแร่ จังหวัดสงขลา การดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มละ 15 คน มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The Randomize Control-Group Pretest-Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ชุดกิจกรรมแนะแนว มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC-Item Objective Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.91 รูปแบบของการจัดกิจกรรมใช้ รูปแบบการเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรม 4 ขั้นตอน โดยมีวงจรการเรียนรู้ (Four Phases of the Learning Cycle) คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) ขั้นที่ 2 ขั้นการสะท้อนกลับการเรียนรู้ (Reflecting) ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) และขั้นที่ 4 ขั้นการคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) (สมร ทองดี, 2555, น.9-50) และกิจกรรมแนะแนวปกติ จำนวน 10 กิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที่แบบอิสระ

ต่อกัน (t-test independent) และเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของกลุ่มทดลอง
ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือน โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test dependent)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่
อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหูแร่ จังหวัดสงขลา ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อน
และหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ย
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01

2. เปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้
ชุดกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับ
การจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนกลุ่มทดลองหลัง
การทดลองกับระยะติดตามผล ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล เวลา 1 เดือน
มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหูแร่ จังหวัดสงขลา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภายหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีคุณลักษณะอัน
พึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไป
ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ การวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์พัฒนาสูงขึ้นได้ เพราะชุดกิจกรรมแนะ
แนวที่นำมาใช้เป็นชุดกิจกรรมที่มีระบบ รูปแบบ ขั้นตอน ชัดเจน โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบการเสริมสร้าง
การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) (สมร ทองดี, 2555, น.49) ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรม 4 ขั้นตอน โดยมีวงจรการ
เรียนรู้ (Four Phases of the Learning Cycle) คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ขั้นการสะท้อน
กลับการรับรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุปสาระสู่ชีวิตและการคิด และขั้นที่ 4 ขั้นนำไปปฏิบัติ ซึ่งมีขั้นตอน มุ่งให้ผู้เรียน
ได้รับประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ แยกแยะ เปรียบเทียบ ศึกษากรณีตัวอย่าง เทคนิคการ
อภิปรายกลุ่ม การลงมือปฏิบัติจริง ใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

เกิดการเรียนรู้และประมวลข้อความรู้เพื่อนำมาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้การแสดงออกด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น นักเรียนสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของตนเองได้ สามารถใช้ของทั้งส่วนตัวและส่วนรวมอย่างพอเพียงเท่าที่จำเป็น ทำให้สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายของตัวเองและของส่วนรวม เก็บของเหลือใช้ กระดาษ พลาสติก ขวดน้ำ จำหน่ายธนาคารขยะ จัดทำบัญชีรับ - จ่ายเงิน มีความรอบคอบสามารถใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นและตนเองเดือดร้อน สามารถให้อภัยได้เมื่อผู้อื่นทำผิด และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขบนความพอเพียง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี เดชบุญ (2546) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความรับผิดชอบ ด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในการฝึก เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน จำนวน 12 กิจกรรม มีระยะเวลาการทดลองครั้งละ 50 นาที ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความรู้และพฤติกรรมความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีภูษิณี นงนุช (2552) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งโดยรวมและรายด้านคือ ด้านความต้องการและความรู้สึกรักของตนเอง ด้านความสนใจ ความถนัดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนและอาชีพ ด้านความรักนับถือตนเองและผู้อื่น และด้านการแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเอง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 รู้จักและเข้าใจตนเองเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา จันมณี (2554, น.113) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาตามนโยบาย 3D ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชยะลา ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3D นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามนโยบาย สถานศึกษา 3D สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ การวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในกลุ่มทดลองทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ ทั้งนี้เป็นเพราะชุดกิจกรรมแนะแนว เป็นชุดกิจกรรมที่ดีมีคุณภาพโดยการนำวิธีการที่เป็นระบบ นักเรียนได้ปฏิบัติและร่วมกิจกรรมอย่างมีขั้นตอนตามลำดับ ครอบคลุมเนื้อหาและขั้นตอนตามแผนที่ได้กำหนด โดยการมุ่งจัดประสบการณ์ตรงกับนักเรียน และนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบทำให้มีแรงจูงใจ นักเรียนเห็นคุณค่า ประโยชน์ที่ได้รับและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมที่จัด มีความพอใจ สนุกและมีความสุขกับการร่วมกิจกรรม นักเรียนได้ร่วมคิดวิเคราะห์ แยกแยะ แสดงความคิดเห็น ปฏิบัติจริง สามารถเปรียบเทียบพฤติกรรมการกระทำ การแสดงออกและการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม นักเรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ทดลอง ได้ศึกษาจากบุคคลตัวอย่าง

และบุคคลต้นแบบ และสามารถนำคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ แนวปฏิบัติที่ดีและถูกต้อง ไปบูรณาการและนำไปใช้
ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง
สูงขึ้น ซึ่งแตกต่างกับการใช้กิจกรรมแนะแนวปกติที่ผู้วิจัยได้อธิบายข้อความรู้และให้นักเรียนได้ศึกษาจากใบความรู้
และใบงาน เป็นกิจกรรมที่ครูได้จัดเตรียมให้นักเรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจ คិควิเคราะห์แยกแยะตามวิจารณ์ญาณ
โดยไม่ได้ออกแบบเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และมีการปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนระหว่างครูและเพื่อนนักเรียน
ด้วยกันเป็นส่วนน้อย ลักษณะการเป็นส่วนบุคคล ไม่ได้เปลี่ยนอริยาบถ จึงทำให้นักเรียนมีความคิดที่จำกัดไม่ได้
แสดงความคิดเห็นและแสดงออก ทำให้บรรยากาศในการร่วมกิจกรรมของกลุ่มควบคุมมีความน่าสนใจน้อยกว่า
กลุ่มทดลอง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรพิน สุขแจ่ม (2546, น.69) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้ชุด
กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีราษฎร์ จังหวัดชุมพร ผลการศึกษา
พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัด มีการประหยัดมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่
ได้รับกิจกรรมแนะแนวปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุมาพร สงสุวรรณ
(2551, น.41) ได้ศึกษาผลของชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนจิตรลดา การศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีวินัยในตนเองมากกว่า
นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
บุษกรณ สุวรรณรัตน์ (2554, น. 62) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมขยันหมั่นเพียร
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจะนะชนูปถัมภ์ จังหวัดสงขลา การศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้
ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมขยันหมั่นเพียร มีพฤติกรรมขยันหมั่นเพียรสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม
ที่ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงหลังการทดลองกับระยะติดตามผล
นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้ง
ไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ภายหลังจากทดลองและระยะติดตามผล คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่
อย่างพอเพียง นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงที่คงทนถาวร ซึ่งเป็นผลสืบ
เนื่องมาจากชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นชุดกิจกรรมที่มีคุณภาพ มีกิจกรรมที่เด่นน่าสนใจ เช่น กิจกรรมต้นแบบ
ของการประหยัด “หลอดยาสีฟันของในหลวง” กิจกรรมต้นแบบของความพอเพียง “รองเท้ายางพ่อ” กิจกรรมคน
ประหยัด และกิจกรรมคนพอเพียง เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนานักเรียน และปลูกฝังค่านิยมด้านอยู่อย่างพอเพียง
ได้อย่างยั่งยืน และส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อความพอเพียง เห็นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติ
ตนเป็นคนพอเพียง ปลูกฝังค่านิยมและมีจิตสำนึกมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง และนำ
แนวคิด วิธีการ แบบอย่าง ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันจริงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้คุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนมีความคงทนถาวร เนื่องจากชุดกิจกรรมแนะแนว มีกิจกรรมเด่นที่สามารถ
ปลูกฝังค่านิยมด้านความพอเพียง คือ การเลือกตัวอย่างแนวปฏิบัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลย
เดช ด้านความพอเพียง คือกิจกรรมต้นแบบของการประหยัด “หลอดยาสีฟันของในหลวง” และกิจกรรม ต้นแบบ

ของความพอเพียง “ รองเท้าของพ่อ” ซึ่งเป็นกิจกรรมเด่นที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจ สามารถปลูกฝังค่านิยมด้านอยู่อย่างพอเพียงให้กับนักเรียน นำแนวทางมาเป็นแบบอย่างด้วยความมุ่งมั่นเพื่อความสุขบนความพอเพียง

จากการศึกษาพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนหลังการทดลองและระยะติดตามผล มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพลสุข บุญก่อเกื้อ (2548, น.59) ได้ศึกษาผลการใช้โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพรพิชญ์ วิริยากุลภัทร์ (2553, น.110) ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธิดาแม่พระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเอง ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเอง ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนได้ ถือเป็นทางเลือกหนึ่งที่ครู อาจารย์ หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนสามารถนำมาใช้ปลูกฝังด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โดยอาจนำไปประยุกต์ใช้หรือสอดแทรกในรายวิชาต่างๆ ในคาบพักชีวิตและคาบกิจกรรมโฮมรูม

1.2 ครูรายวิชาทั่วไปหรือผู้สนใจ ที่จะนำชุดกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ต้องศึกษากระบวนการให้ดี หากใช้กับนักเรียนชั้นอื่นก็ต้องปรับรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนชั้นนั้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงสำหรับใช้กับนักเรียนในระดับอื่นๆ รวมทั้งสถานศึกษาประเภทอื่นๆ

2.2 ควรทำการวิจัยและเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามตัวแปรอื่นๆด้วย เช่น เพศ อายุ สถานภาพบิดา มารดา เศรษฐกิจ

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวโน้มของนักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียง

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา*

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร.

- ชลธิชา จันทมณีย์. (2554). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา 3D ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ ศูนย์วิทยพัฒนา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ยะลา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ณัฐวิรุ์ นงนุช. (2552). ผลของกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 3 (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- บุษกรณ์ สุวรรณรัตน์. (2554). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจะนะชนูปถัมภ์ จังหวัดสงขลา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
แผนกวิชาการแนะแนว ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ปราณี เดชบุญ. (2546). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- พรพิชญ์ วิทยาคุณภัทร์. (2553). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธิดาแม่พระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
แผนกวิชาการแนะแนว ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- พลสุข บุญก่อเกื้อ. (2548). ผลการใช้โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่า
อุปสรรคของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- มยุรี วิศุตราศัย. (2547). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมร ทองดี. (2555). หน่วยที่ 9 แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว. ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนา
เครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- อรพิน สุขแจ่ม. (2546). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนศรียาวชัย จังหวัดชุมพร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- อุมภาพร สงสุวรรณ. (2551). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 โรงเรียนจิตรดา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการแนะแนว
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.